

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

Кафедра української мови

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Мелітополь, 2021

1. Опис освітнього компоненту

Виробнича (педагогічна) практика

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

Кафедра української мови

Освітньо-професійна програма «Середня освіта. Українська мова і література» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Місце освітнього компоненту в освітній програмі – обов'язковий.

Мова навчання: українська

Розробники: Коваль О. В., доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук

«Затверджено»
на засіданні кафедри української мови
(протокол № 1

« 30 » серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри (Митяй З.О.)

Найменування показників	Рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти, галузь спеціальність	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма навчання – 9	Рівень вищої освіти: <i>перший</i> Ступінь вищої освіти: <i>бакалавр</i>	Обов'язковий	
БЛОКІВ – 3	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: денна форма навчання – 270	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	4-й	-
		8-й	-
		Вид контролю: <i>диференційований залік</i>	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою виробничої (педагогічної) практики є практична підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців у галузі «Освіта» з широким доступом до працевлаштування в закладі середньої освіти та подальшого навчання, розвиток професійно-педагогічних знань та вмінь, індивідуальних творчих здібностей майбутніх вчителів української мови і літератури та англійської мови і літератури; закріплення і поглиблення психолого-педагогічних знань та вмінь здобувачів, формування у майбутніх педагогів уявлення про особливості виховної роботи в школі, виховування інтересу і любові до професії вчителя, вивчення передового досвіду учителів-словесників.

Завданням є формування у здобувачів вищої освіти здатності вирішувати педагогічні проблеми, виявляти спроможність ефективно застосовувати на практиці засвоєні знання в галузі методики навчання української мови і літератури та англійської мови та літератури, враховуючи як традиційні, так й інноваційні підходи до вирішення проблем філологічної освіти в закладах середньої освіти, аналізувати та систематизувати наукові

факти, готувати публікації, узагальнюючи досвід інших учителів і свій власний.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність організувати освітній процес на засадах педагогічного партнерства з урахуванням можливостей для створення сприятливих психологічних умов для здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції осіб, що навчаються.

ЗК 11. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній і професійній діяльності.

ЗК 12. Здатність організувати освітній процес, використовуючи сучасні педагогічні технології інклюзивної освіти.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК01. Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, методик навчання іноземної мови та зарубіжної літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури.

ФК03. Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності.

ФК 8. Здатність здійснювати професійну діяльність українською та іноземною мовами, спираючись на знання організації мовних систем, законів їх розвитку, сучасних норм їх використання.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 1 – знати сучасні філологічні і дидактичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури.

ПРН 4 – володіти класичними й інноваційними методиками викладання української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

ПРН 6 - володіти правовими та етичними нормами, які регулюють відносини між людьми у шкільних колективах.

ПРН 11 - використовувати в практичній діяльності вчителів української мови та літератури й англійської мови і зарубіжної літератури новітні технології з урахуванням змішаного та дистанційного навчання; програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання.

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

БЛОК I. Навчальна робота в школі

Складання тематичного плану уроків на основі планів учителів. Планування окремих уроків та серій уроків спільно з методистом-вчителем або у формі консультації з ним. Проведення уроків за складеним планом. Відвідування уроків учителів та студентів-практикантів. Проведення поелементного та комплексного аналізу відвіданих уроків за схемою. Виготовлення наочних посібників, роздавального дидактичного матеріалу. Дотримання психолого-педагогічних та гігієнічних вимог до уроку. Проведення психолого-педагогічного аналізу уроку. Проведення додаткових занять із учнями, які відстають у навчанні.

БЛОК II. Виховна робота в школі

Планування на період педагогічної практики роботи з класом (на основі плану роботи школи і класного керівника та з урахуванням можливостей і здібностей студента). Планування та підготовка позакласних виховних заходів українською мовою та англійською мовою з урахуванням рекомендацій класного керівника, вчителя української мови та вчителя англійської мови. Проведення позакласних виховних заходів за планом. Відвідування та аналіз позакласних виховних заходів, що проводяться вчителями школи та здобувачами-практикантами.

БЛОК III. Науково-дослідницька робота в школі

Проведення психолого-педагогічних досліджень з метою вивчення особистості учня, виконання науково-дослідницьких завдань (за вибором), участь у психолого-педагогічних, наукових і методичних семінарах (виступ із підготовленою доповіддю з окремого питання, участь в обговоренні інших питань), проведення експериментів за дипломними дослідженнями, впровадження розроблених комплексів вправ в практику викладання української мови і літератури та англійської мови і літератури на старшому етапі навчання.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВИДАМИ ЗАВДАНЬ

Максимальна кількість балів – 100 (за дисциплінами: педагогічні науки – 30 балів, українська мова – 25 балів, українська література – 25 балів, англійська мова і література – 20 балів).

**Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої школи
з педагогіки**

№ п/п	Види діяльності	Бали
1	Складання індивідуального плану навчальної, методичної та виховної роботи на період практики	6 балів
2	Надання відомостей про школу, аналіз особливостей шкільної документації, специфіки плану роботи класного керівника, особливостей виховного процесу в класі	5 бали
3	Розробка і проведення залікового виховного заходу з оформленням плану-конспекту та з наданням самоаналізу уроків	7 балів
4	Аналіз виховного заходу вчителя або здобувачів-практикантів	4 бали
5	Самостійний добір і використання методик психолого-педагогічної діагностики та написання характеристики на учня.	8 балів
	Всього	30

**Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої освіти з
української мови і літератури**

1	Виконання обов'язків студента-практиканта і дотримання трудової дисципліни (на підставі характеристики школи та відвідування методистами в школах міста).	1 б.
2	Наявність документації (тематичний план, плани-конспекти уроків).	1 б.

3	Розробка 6 планів-конспектів уроків за схемою: • уміння чітко визначати мету і завдання уроку; • відповідність структури, типу заняття; • застосування сучасних методів, форм та інноваційних методик навчання⁴ • насиченість програмного матеріалу уроку елементами профорієнтаційної роботи студента	1 план-конспект – 2 бали 12 балів
4	Ефективність проведення залікового уроку (за умови відвідування методистом залікового уроку або надання студентом відеоматеріалу): • реалізація мети уроку, розкриття теми уроку; • знання фактичного матеріалу з теми уроку, вільне володіння матеріалом; • мовленнєва грамотність; • логічна послідовність етапів уроку, завершеність кожного етапу; • раціональне використання часу на уроці; • уміння тримати увагу учнів, володіти класом; • контроль за знаннями та оцінювання відповідей учнів, мотивування оцінок; • доцільність використання наочності, ТЗН, інтерактивних засобів навчання; • уміння перебудовуватися відносно навчальної ситуації, уміння створювати проблемно-пошукові ситуації	7 балів
5	Розроблення і оформлення аналізу відвіданого уроку студентів (або вчителя), самоаналіз залікового уроку з рецензією та оцінкою вчителя	2 бали

4	Ефективність проведення залікового уроку (за умови відвідування методистом залікового уроку або надання здобувачем відеоматеріалу): • реалізація мети уроку, розкриття теми уроку; • знання фактичного матеріалу з теми уроку, вільне володіння матеріалом; • мовленнєва грамотність; • логічна послідовність етапів уроку, завершеність кожного етапу; • раціональне використання часу на уроці; • уміння тримати увагу учнів, володіти класом; • контроль за знаннями та оцінювання відповідей учнів, мотивування оцінок; • доцільність використання наочності, ТЗН, інтерактивних засобів навчання; • уміння перебудовуватися відносно навчальної ситуації, уміння створювати проблемно-пошукові ситуації	6 балів
5	Розроблення і оформлення аналізу відвіданого уроку студентів (або вчителя), самоаналіз залікового уроку з рецензією та оцінкою вчителя	1 б
6	Виготовлення наочних матеріалів; Роздаткового дидактичного матеріалу Презентація результатів практики	1 б
7	Всього:	20 балів

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Виробнича (педагогічна) практика (вчитель-практикант) оцінюється у 8-му семестрі. Саме тоді перевіряється здатність студента розуміти учнів, планувати освітній процес, організовувати роботу учнів на уроці, організовувати оцінювання навчальних досягнень учнів, керувати власним професійним розвитком.

Усний контроль, практична перевірка під час проведення залікових уроків – *поточний контроль*, контроль виконання завдань практики – презентації, творчі звіти, оцінювання – *підсумковий контроль* – диференційований залік.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 № 1556-VII). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;

2. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;

3. Запровадження елементів STEAM-технологій в освітній простір гімназії: методичний посібник/ Ж. В. Федірко, Н. В. Дуняшенко. – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2020. – 80 с.

4. Інформаційно-комунікативні технології для якісної сучасної освіти. Методичний посібник : Українсько-польський досвід у програмі «Класна школа» / Ред. Вербицька П., Лучинська А., Магерський І. Педан-Слепухіна О. — Львів, 2016. — 178 с.

5. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.]. – К.: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. – 746 с.;

6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>;

7. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій]. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.

8. Педагогіка якості освіти: планування роботи закладу загальної середньої освіти: науково-практичний коментар у запитаннях та відповідях [Електронне видання] / І. Г. Осадчий. – Київ: ДООУ «Навчально-методичний центр з питань якості освіти». – 65 с.

9. Положення про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (наказ від 03.04.2020р. №07/01-05) URL: <https://mdpu.org.ua/osvita/monitoring-yakosti-osv-diyalnosti/>

10. Постанова Кабінету міністрів України від 25.06.2020 № 519 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/para%2Fn12>;

11. Почни з головного: навчально-методичний збірник-тренажер з питань вивчення законодавства України у сфері загальної середньої освіти / Моравська Н.С., Ящишин І.В., Музика М.С., Ручаковський А.М.: управління Державної служби якості освіти у Тернопільській області. – 2020.

12. Google Sites (Сайти) як засіб узагальнення професійного досвіду педагогічного працівника : практичний посібник / К. Р. Колос. – Житомир : Видавництво «О. О. Євенок», 2016. – 99 с

9. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Реалізація на уроках іноземної мови педагогічного досвіду педагогів-новаторів [Електронний ресурс] : <http://referatok.com.ua/pedagogika/realizaciya-na-urokah-inozemnoji-movipedagogichnogo-dosvidu-pedagogiv-novatoriv>

2. A Guide to Continuing Professional Development – Formal observations. (2012) London: British Council. [online] Available from: https://englishagenda.britishcouncil.org/sites/default/files/filefield_paths/c226_cpd_formal_observations_report_v4_1.pdf.

3. Borg, S. (2015) Teacher Research for Professional Development in Innovation in English Language Teacher Education / Pickering, G. and Gunashekar, P. (Eds.). New Delhi: British Council. P. 23 – 28. [online] Available from:

http://englishagenda.britishcouncil.org/sites/default/files/attachments/tec14_papers_final_online.pdf.

4. Borg, S. (2017) Twelve tips for doing teacher research in University of Sydney Papers in TESOL. [online] Available from: http://faculty.edfac.usyd.edu.au/projects/usp_in_tesol/pdf/volume12/Article06.pdf
5. British Council. Continuing professional development. [online] Available from: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers>.
6. British Council (2012) Creating an inclusive learning experience for English language learners with specific needs: Case studies from around the British Council's global network. [online] Available from: <http://www.teachingenglish.org.uk/article/creating-inclusive-learningexperience-english-language-learners-specific-needs>.
7. Budden, Jo. Writing activities. [online] Available from: www.teachingenglish.org.uk/activities/writing-activities.